

ลักษณะทั่วไปของชุมชน และศูนย์ฝึกอาชีพเยาวชนชนบทผสมผสาน

ลักษณะทั่วไปของจังหวัดอุทัยธานี

สภาพที่ตั้งของจังหวัดอุทัยธานี ตั้งอยู่ตอนเหนือสุดของภาคกลาง ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของลุ่มน้ำสะแกกรัง (ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำเจ้าพระยา) สภาพทั่วไปมีลักษณะเป็นที่ลาดเทจากภูเขาตามทิศตะวันตกมาสู่ทางตะวันออก พื้นที่เป็นป่าไม้อุดมสมบูรณ์ 2/3 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ราบสำหรับทำการเกษตรมีเพียงบางส่วนเท่านั้น ลักษณะโดยทั่วไปเป็นดินปนทราย ภูมิอากาศโดยทั่วไปอุดมภูมิระหว่างฤดูมีความแตกต่างกันมาก ในฤดูหนาวอากาศค่อนข้างหนาว และในฤดูร้อนอากาศร้อนจัด มีหนึ่งเดือนที่เฉลี่ย 64 วัน ปริมาณน้ำฝนทั่วภาคคือ 1,020.2 มิลลิเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ยังขาดแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่เพียงพอต่อการเพาะปลูกทำทำการเกษตรของอาชีพนำฝนเป็นหลัก (29 . 1-34)

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับเขตจังหวัดนครสวรรค์ในอำเภอพยุหะคีรี อำเภอโกรกพระ และอำเภอลาดยาว
ทิศตะวันออก	ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับจังหวัดนครสวรรค์ อำเภอพยุหะคีรี และจังหวัดชัยนาท อำเภอมโนรมย์
ทิศใต้	ติดกับจังหวัดชัยนาท อำเภอวัดสิงห์ และอำเภอหันคา จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอเดิมบางนางบวช
ทิศตะวันตก	จังหวัดตาก อำเภออุ้มผาง จังหวัดกาญจนบุรี อำเภอศรีสวัสดิ์

การปกครองและประชากร

เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2527 จังหวัดอุทัยธานีแบ่งการปกครองเป็น 7 อำเภอ 60 ตำบล 468 หมู่บ้าน โดยมีรายชื่ออำเภอต่าง ๆ ดังนี้คือ อำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอบ้านไร่ อำเภอลานสัก อำเภอหนองฉาง อำเภอหนองขาหย่าง อำเภอทัพทัน และอำเภอสว่างอารมณ์ การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล 1 แห่ง และสุขาภิบาล 17 แห่ง มี

ประชากรทั้งสิ้น 275616 คน เป็นชาย 137812 คน หญิง 137804 คน ประชากรส่วนใหญ่มีอายุ 10 - 14 ปี, 5 - 9 ปี และ 15 - 19 ปี คือมีจำนวน 29834, 27963, 26002 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามจำนวนประชากรสองแสนกว่าคนนั้น เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในชนบทถึง 83.79 % (30. 1 - 24)

ทรัพยากรธรรมชาติ

จังหวัดอุทัยธานีมีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 11739.16 ตารางกิโลเมตร ส่วนมากเป็นป่าไม้กระยาเลยชนิดต่าง ๆ เช่นไม้ยาง ไม้ประดู่ ไม้สัก สำหรับป่าสงวนแห่งชาติมี 7 แห่ง และป่าเตรียมการสงวน 1 แห่ง

1. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าห้วยทากวาย-ห้วยกระเวน อำเภอบ้านไร่
2. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาตำแย-เขาราวเทียน อำเภอบ้านไร่
3. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าปลายห้วยกระเสี้ยว อำเภอบ้านไร่
4. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาบางแกรก-หุงโพน อำเภอหนองฉาง
5. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาไผ่เขียว-ตลุกคู อำเภอห้วยหิน และอำเภอสว่างอารมณ์
6. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาหลวง แปลงที่ 2 อำเภอห้วยหิน และอำเภอสว่างอารมณ์
7. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าห้วยขาแข้ง อำเภอลานสัก และอำเภอบ้านไร่
8. ป่าเตรียมการสงวน ป่าห้วยหีบเสลา-ห้วยคอกควาย อำเภอบ้านไร่

นอกจากนี้ยังมีสวนปลูกป่า และดูแลรักษาให้คงสภาพป่า 5 แห่งคือ สวนป่าเขาบางแกรก-หุงโพน ที่ตำบลหุงโพน อำเภอหนองฉาง สวนป่าห้วยระบำ ที่อำเภอลานสัก สวนป่าไผ่เขียวอำเภอสว่างอารมณ์ สวนป่าไม้สักที่ตำบลห้วยคอก อำเภอบ้านไร่ และสวนป่าลำน้ำ ที่ตำบลคอกควาย อำเภอบ้านไร่

แหล่งน้ำที่สำคัญ

1. เขื่อนน้ำสะแกกรัง มีต้นกำเนิดมาจากยอดเขาโมโกจู ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของเทือกเขากนดงชัย ในเขตจังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานี และมาบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอโมโหรชัย จังหวัดชัยนาท
2. ลำห้วยหีบเสลา เกิดจากปลายเขาห้วยขาแข้ง ในอำเภอบ้านไร่ ไหลลงสู่อำเภอลานสัก อำเภอหนองฉาง อำเภอห้วยหิน และมาบรรจบกับแม่น้ำตากแดด เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญต่อการเกษตร
3. ลำห้วยแม่เป็น มีต้นกำเนิดจากภูเขาแมกระสือ ในพื้นที่อำเภอลาดยาว หรือเรียกอีกชื่อคือห้วยโง

4. ห้วยใหญ่ เกิดจากภูเขาเต่าในอำเภอบ้านไร่ ไหลผ่านอำเภอหนองฉาง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี และอำเภอวัดสิงห์จังหวัดชัยนาท
5. ห้วยขวี เกิดจากภูเขาในอำเภอหนองฉาง ไหลผ่านอำเภอเมือง อำเภอหนองฉาง อำเภอหนองขาหย่าง ไหลลงบึงทับเต่าในอำเภอเมือง
6. ห้วยคอกควาย เกิดจากภูเขาในอำเภอบ้านไร่ ไหลลงห้วยใหญ่ ที่อำเภอบ้านไร่
7. ห้วยจ๊กจับ เกิดจากภูเขาในอำเภอบ้านไร่ ไหลลงอำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท

ภูเขาที่สำคัญ

1. เขาปลายห้วยขาแข้ง อำเภอบ้านไร่แวงจังหวัดตาก จังหวัดนครสวรรค์ และอุทัยธานี
2. เขาปลายห้วยจ๊กจับ อำเภอบ้านไร่ ตำบลคอกควาย
3. เขากระทะแตก อำเภอลานสัก
4. เขาปลายห้วยของหงษ์ แวงเขตจังหวัดอุทัยธานี

แร่ธาตุ

แร่ธาตุที่มีในจังหวัดอุทัยธานีมีในเขตอำเภอบ้านไร่ และอำเภอลานสัก มีการขอทำสัมปทานเหมืองแร่ตะกั่ว ในตำบลห้วยแหง ตำบลคอกควาย, แร่เฟสแปร์ในตำบลลานสัก และตำบลห้วยแหง, แร่เหล็ก ในตำบลลานสัก ส่วนในตำบลอื่น ๆ ที่กรมทรัพยากรฯ สำรวจพบมีแร่ วุลแฟรม พลวง แร่กานีส ไมกา และหินแกรนิต เป็นต้น ในปีพ.ศ. 2525 มีเหมืองแร่เปิดทำการ 8 แห่ง

เศรษฐกิจและอาชีพ

แนวผลผลิตทางการเกษตรจะอยู่ในเกณฑ์ต่ำ แต่จากมูลค่าของผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัด ประมาณ 52.8 % เป็นผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะผลผลิตทางการเกษตรมีมูลค่าคิดเป็น 94.5 % ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ธุรกิจการค้าส่วนใหญ่ในจังหวัดจึงมีความสัมพันธ์กับผลผลิตของชาวไร่ชาวนาโดยตรง (31.18)

อาชีพหลักของประชาชนคืออาชีพเกษตรกรรม มีการทำนาข้าวเจ้า ปลูกข้าวไร่ และพืชไร่หลายชนิด เช่นข้าวโพด อ้อยน้ำตาล มันสำปะหลัง ผัก ถั่วเขียว และข้าวฟ่าง มีการทำประมงน้ำจืดตามแหล่งน้ำสายต่าง ๆ ทำป่าไม้ เหมืองแร่ ข้างฝีมือนี้อุตสาหกรรมจากสถิติของสำนักงานจังหวัดในปี 2523 จังหวัดอุทัยธานีมีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์ ราคาตลาด 3486.3 ล้านบาท มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อบุคคล 12648 บาท และในช่วงปีที่ผ่านมาการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยร้อยละ 7.77

ตอบ อาชีพของชาวอุษาคเนย์เป็น

1. อาชีพเกษตร มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 1671943 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่นา 639703 ไร่ พื้นที่ไร่ 1005565 ไร่ ที่ที่ทำสวนผลไม้ 17500 ไร่ และพื้นที่ปลูกผัก 9571 ไร่ ผลผลิตทางการเกษตรได้แก่ ข้าวโพด กระจงวน ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง ผักย มันล้มปะหลัง ละหุ่ง ข้าวฟ่าง อ้อย เป็นต้น ผลไม้ได้แก่ ส้มโอ มะม่วง มะปราง มะไฟ กระจงวน ถักโคกแก ผักกาดขาว ถั่วฝักยาว ฯลฯ
2. การเลี้ยงสัตว์ นิยมเลี้ยงสุกร เป็ด ไก่ สัตว์ใหญ่มีกระบือ โค แพะ และ แกะ สำหรับกระบือนั้นมีตลาดนัดใหญ่อยู่สองแห่ง คือที่อำเภอทับทัน และอำเภอหนองจาง
3. การประมง มีกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์น้ำจืดอุทัยใหม่ เป็นแห่งแรกในประเทศไทย ดำเนินการส่งเสริมการเลี้ยงปลาในกระชัง ร่วมกับประมงจังหวัด มีกระชังเลี้ยงปลาในแม่น้ำสะแกกรังนับร้อยราย นอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงปลาบ่อ และในนา
4. การอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมอยู่ประมาณ 150 แห่ง เช่น โรงสีข้าว โรงเลื่อย โรงน้ำแข็ง โรงงานมันล้มปะหลัง โรงงานน้ำตาลทราย และเหมืองแร่ เป็นต้น

ศาสนา

ประชาชนในเขตจังหวัดอุษาคเนย์ส่วนใหญ่มีเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณีเดียวกัน นับถือศาสนาพุทธ 99 % เว้นแต่ในเนื้อที่เขตพัฒนาอำเภอบ้านไร่ และอำเภอลานสัก เช่นบ้านระบำ บ้านโป่งสามสิบ บ้านอิฐ อำเภอลานสัก ซึ่งติดกับจังหวัดตาก ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวกระเหรี่ยง และเงี้ยว ซึ่งส่วนใหญ่พูดและเขียนภาษาไทยไม่ได้ วัฒนธรรมประเพณี และศาสนาจึงต่างออกไป

สถาบันของชุมชน

วัด	130	แห่ง
สำนักสงฆ์	42	แห่ง
โรงเรียนมัธยม	12	โรง
โรงเรียนประชาบาล	275	โรง
โรงเรียนราษฎร์	4	โรง
โรงเรียนอาชีว	2	โรง
โรงเรียนเทศบาล	5	โรง
โรงเรียนฝึกสอนอาชีพ	4	แห่ง
โรงพยาบาล	5	แห่ง
สถานีอนามัย	58	แห่ง

ลักษณะทางประชากรของอำเภอที่เลือกทำการศึกษา

จำนวนประชากรในปี 2525

อำเภอ	รวม	ชาย	หญิง	ตำบล	หมู่บ้าน	บ้าน	อัตราการเพิ่มประชากร
บ้านไร่	65665	33187	32478	๑	81	10984	18.88
ลานสัก	40786	21213	19573	3	38	9257	16.97
หนองฉาง	44130	21596	22534	10	83	7743	11.62

การเปลี่ยนแปลงประชากร ปี 2522 - 2525

อำเภอ	22/23	อพยพ	23/24	อพยพ	24/25	อพยพ
บ้านไร่	1.81	0.07	3.15	1.51	3.25	1.34
ลานสัก	8.60	6.02	9.16	6.44	5.85	3.87
หนองฉาง	0.09	-0.86	0.66	-0.03	0.82	-0.35

ความหนาแน่นของประชากร 2524

อำเภอ	จำนวน	เนื้อที่/ตร.กม.	ความหนาแน่น/ตร.กม.
บ้านไร่	53597	4044.35	15.72
ลานสัก	38533	1075.0	35.85
หนองฉาง	43772	385.02	113.69

-ที่มาสำนักงานสถิติจังหวัดอุทัยธานี

ลักษณะการใช้ที่ดินทำการเกษตรในเขตอำเภอที่เลือกทำการศึกษา

อำเภอ/ปี พ.ศ.	พื้นที่การเกษตร (ไร่)						ประชากร		
	พื้นที่นา	พืชไร่	ไม้ผล	พืชผัก	ไม้ประดับ	รวม	ถาวร	เรือน	
บ้านไร่	2108905	52490	360130	4730	730	-	413080	60670	11070
ลานสัก	543640	69970	244380	1010	350	-	315710	44335	11240
หนองฉาง	165560	111993	18584	12614	1323	-	144514	43637	9478

-ที่มาสำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

ข้อมูลทั่วไปทางด้านการเกษตรของอำเภอบ้านไร่

อำเภอบ้านไร่มี	7	อำเภอ	
หมู่บ้าน	71	หมู่บ้าน	
บ้าน	7984	บ้าน	
ประชากร	53354	คน	
ชาย	33221	คน	
หญิง	20143	คน	
ครัวเรือน	110710	ครัวเรือน	
พื้นที่/ตร.กม.	3785	ตร./กม.	
อัตราการเพิ่มประชากร	18.0		
ความหนาแน่นของประชากร	16.7	ตร./กม.	
ผู้นำอาสาสมัครชุมชน	8	คน	
อาสาพัฒนาชุมชน	52	คน	
พื้นที่ทำการเกษตร			
ที่นา	2287	ไร่	
ที่ไร่	32876	ไร่	
อื่น ๆ	18191	ไร่	

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านไร่

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลทั่วไปทางด้านการเกษตรของอำเภอลานสัก

ตำบล รายการ	ลานสัก	ประจักษ์	ระบำ	ป่าอ้อ	รวม
จำนวนหมู่บ้าน	6	14	6	12	38
จำนวนครัวเรือน	2260	3010	1540	2485	9297
เกษตรกรผู้นำ	209	301	120	284	914
เนื้อที่ถนอกรอง	27840	68230	134300	102350	381720
เกษตรกร(%)	97	97	98	98	97.5
ควาย	300	510	410	380	1000
ขวานาปี	5000	38000	3200	23770	69970
ถั่วลิสง	850	80	700	2235	3865
ถั่วเขียว	1230	20000	16400	2400	51100
ถั่วเหลือง	1900	2500	2300	1320	8020
ข้าวโหลเลี้ยงสัตว์	40150	40000	51200	42070	183420
ข้าวป่า	11650	1000	11550	4160	28360
อ้อย	500	2500	1000	3700	7700
ฝ้าย	900	150	1200	1050	11300
หมอนไหม	25	10	-	-	35
ไม้ตลับต้น	310	80	270	350	1010
พืชผัก	250	50	120	100	520
วัว	340	470	250	410	1470
ขวานาปรัง	300	5940	200	340	6780
ละหุ่ง	157	130	250	120	657
มันสำปะหลัง	5114	4100	9850	450	19544
งา	35	30	80	56	201

- หมายเหตุสำนักงานเกษตรอำเภอลานสัก

ข้อมูลทั่วไปทางด้านการเกษตรของอำเภอหนองฉาง

พื้นที่ทั้งหมด	213125	ไร่
พื้นที่ป่าไม้	16640	"
พื้นที่หนองคลองบึง	30925	"
พื้นที่ถาวรทางการเกษตร	165560	"
นาข้าว	131419	"
พืชไร่	18589	"
พืชผัก	1323	"
ไม้ผลยืนต้น	14229	"
ประชากร	43912	คน
ชาย	21562	"
หญิง	22350	"
จำนวนบ้าน	6128	หลัง
พื้นที่การเกษตรชลประทาน(ทับเสลา)	29397	ไร่
โรงเรียนขนาดใหญ่	2	โรง
กลาง	17	"
เล็ก	16	"
โรงเรียน ประถม	41	"
มัธยม	3	"
วัด	35	วัด
ธนาคาร	4	แห่ง
รถไถขนาดใหญ่	85	คัน
กลาง	547	"
เล็ก	1644	"
เครื่องสูบน้ำ	889	เครื่อง
บอมบาคาล	195	บอ
บอเลี้ยงปลา	93	"

พืชเศรษฐกิจ อำเภอหนองฉาง 2527/2528

	พื้นที่(ไร่)	ผลผลิตรวม(ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย(ไร่)	มูลค่า(บาท)
ข้าวมาปี	111993	39197	350	11367289
นาปรัง	4500	-	-	-
พืชไร่ชาวโศก	8700	3697	425	12941250
อ้อยน้ำตาล	4425	35400	8000	123900000

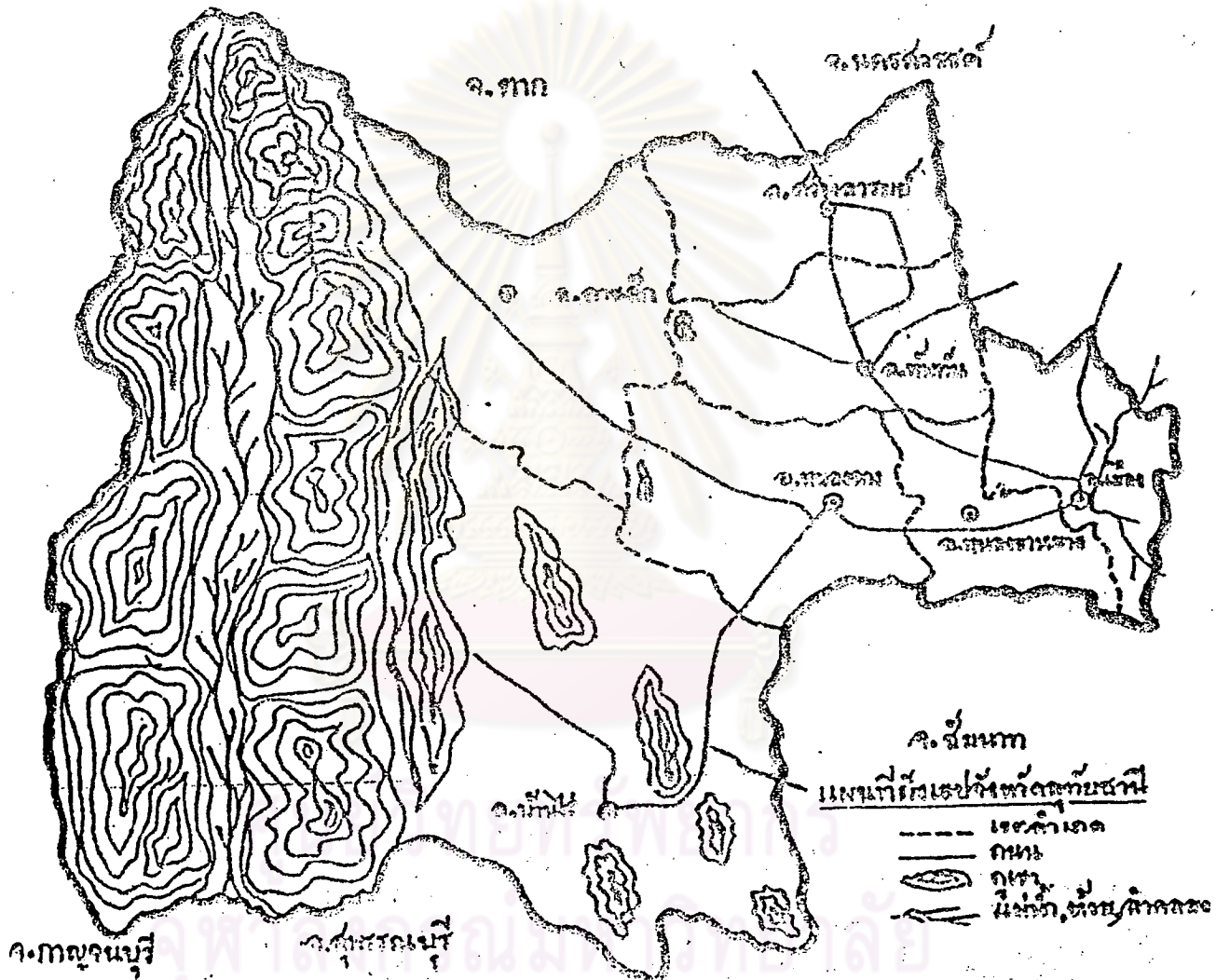
นอกจากนี้ในเขตอำเภอหนองฉางยังมีการปลูก ผัก ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ข้าวโพดหวาน แดงกว่า ฯลฯ

ลักษณะทางประชากร อำเภอหนองฉาง 2527/2528

ตำบล	พท.เกษตร	ครัวเรือน	เกษตรกร	หมู่บ้าน	กลุ่มเกษตรกร	เกษตรกรผู้นำ
ทุ่งโพ	23870	1358	1747	10	2	140
เขาบางแตร	11865	1637	1759	5	-	170
เขาควางทอง	23494	1218	1224	7	-	110
บ้านเคา	6125	525	623	9	1	60
อู่ทองเคา	6711	502	715	10	1	110
ทุ่งหง	9728	430	810	11	1	80
หนองฉาง	7598	907	1017	7	1	100
หนองฉางนวล	16350	530	963	9	-	90
หนองยาง	1881	532	814	10	1	80
หนองสว่าง	6867	482	342	5	-	30

ที่มาสำนักงานเกษตรอำเภอหนองฉาง

แผนที่สังเขป จังหวัดอุทัยธานี

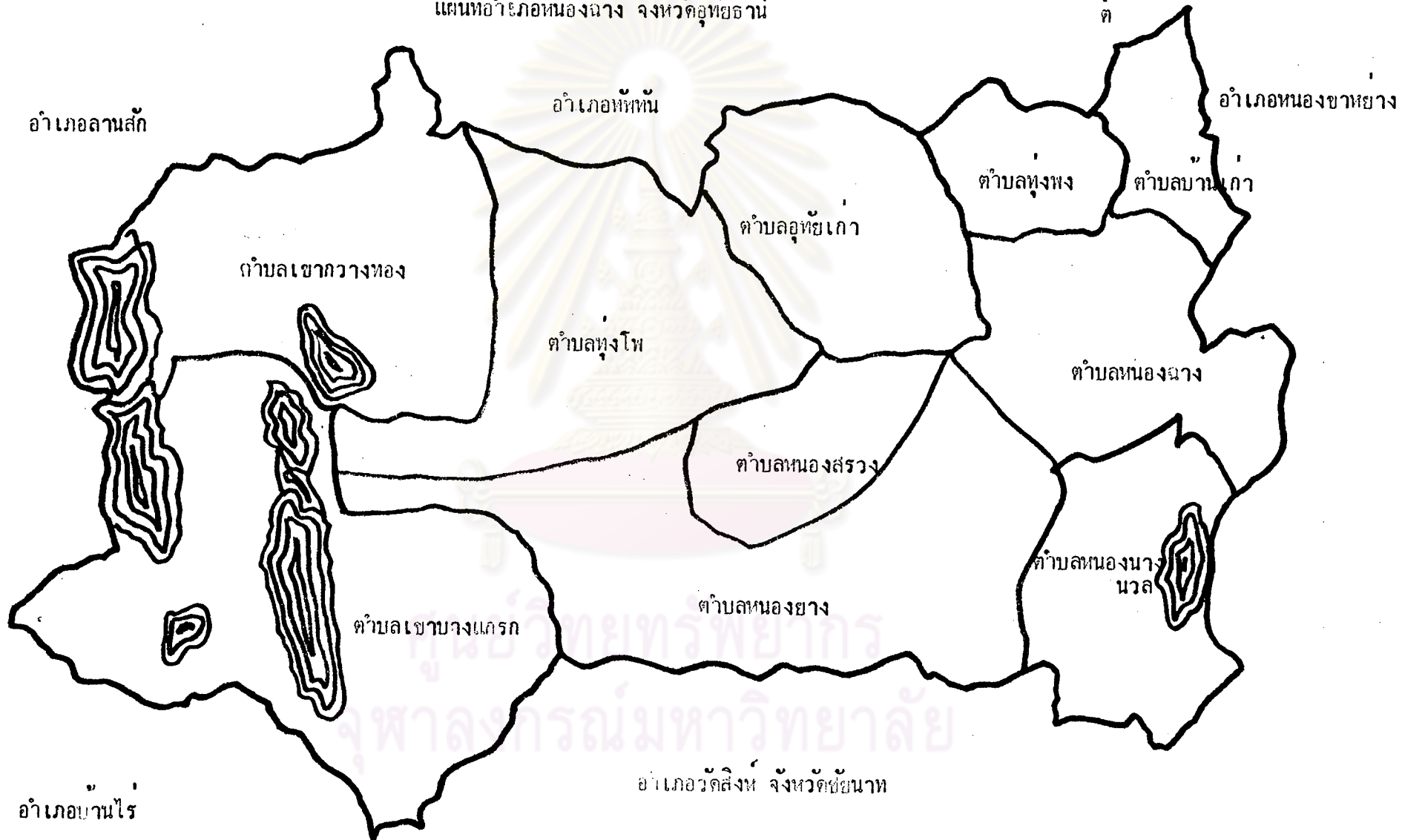
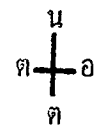
แผนที่สังเขปแสดงที่อยู่ของชาวชนพื้นบ้านการกอบรวมในอำเภอตาคลี

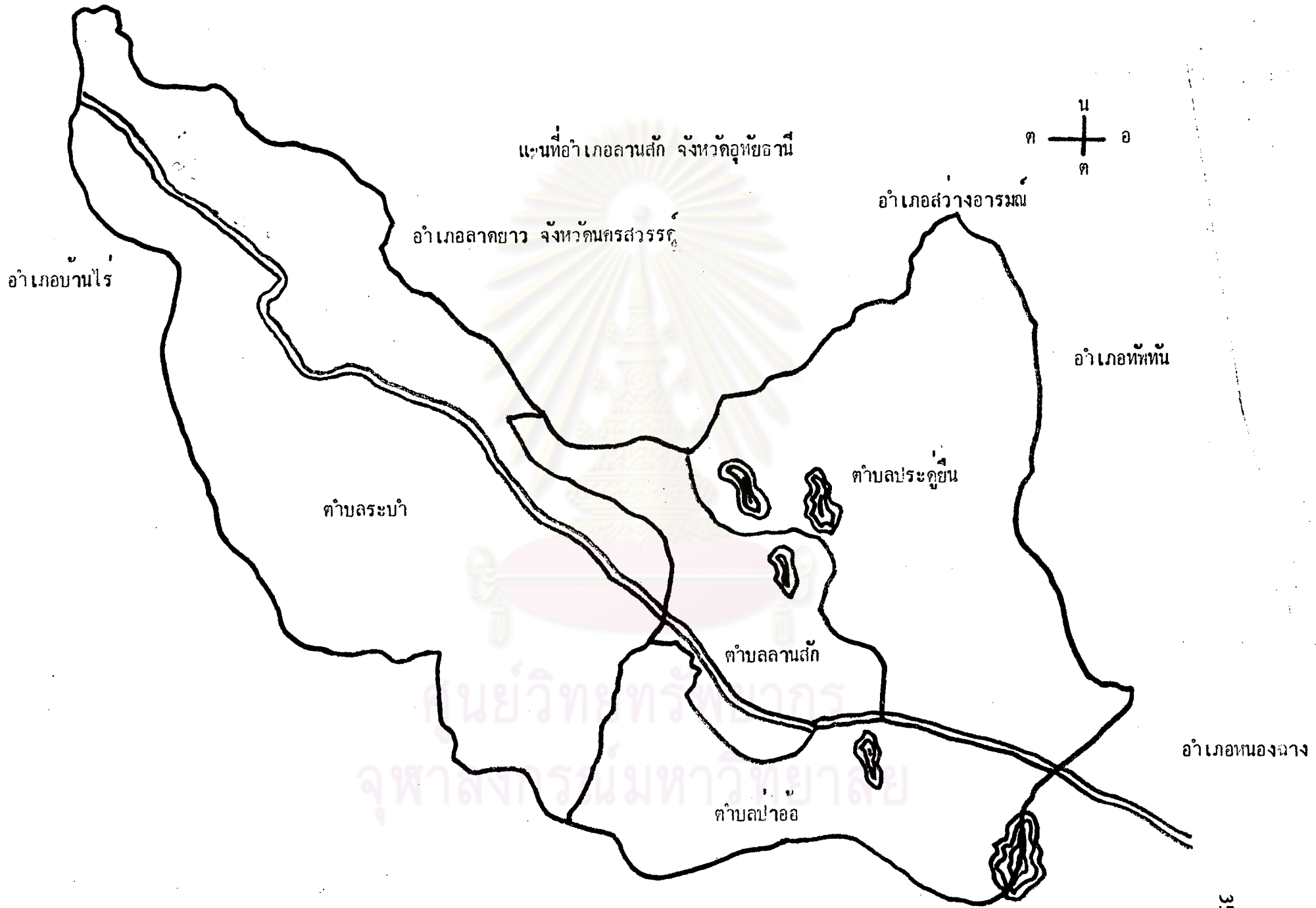

แผนที่จังหวัดอุทัยธานี

แผนที่อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

I 15594287

ศูนย์ฝึกอาชีพเยาวชนแบบผสมผสาน

แนวความคิดเบื้องหลังโครงการ (32. 1-16) แนวทางการพัฒนาต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่นั้นอาจจะแก้ปัญหาของชาวบ้านได้ในระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น ไม่สามารถที่จะบรรลุเป้าหมายทั้งหมดได้ ซึ่งจากสภาพของสังคมทำให้มองเห็นบุคคล 3 ประเภท ได้แก่

1. พวกที่ใช้ความรู้และโอกาสที่ดีกว่าปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของตนเองไปสู่สภาพที่ดีขึ้นได้
2. พวกที่มีโอกาสปรับตัวได้ในระดับปานกลาง
3. พวกที่มีสภาพยากแค้นช่วยเหลือตนเองไม่ได้

อย่างไรก็ตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่ดำเนินการมาแล้วนั้น ผลจากการพัฒนาได้ตกอยู่กับคนประเภทที่ 1 และ 2 เท่านั้น ทั้ง ๆ ที่มีความพยายามพัฒนาชนบทกันมาอย่างมากระยะนี้ อาจจะเนื่องมาจากปัญหาต่าง ๆ อาทิเช่น ปัญหาเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ พอค่าคนกลาง ดังนั้นบุคคลที่อยู่ในสภาพยากแค้นช่วยเหลือตนเองไม่ได้จึงควรได้รับความช่วยเหลือ แต่หากจะหยิ่งยโสให้ก็จะเป็นการสร้างความเคียดชัง และทำให้ผู้รับความช่วยเหลือเกิดทัศนคติที่ไม่ดีขึ้นได้ ดังนั้นการทำงานควรจะเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถช่วยตัวเองได้ (การสงเคราะห์)
2. ช่วยเหลือเพื่อให้เขาช่วยตัวเองได้ (การพัฒนา)

เนื่องจากปัญหาความยากจนที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในจังหวัดอุทัยธานีทำให้เยาวชนในชนบทต้องหมดโอกาสที่จะศึกษาเล่าเรียนตามวัยอันสมควร แต่ต้องกลายมาเป็นแรงงานรับจ้างไร้ฝีมือที่ไม่มีความชำนาญ ค่าจ้างแรงงานถูก โครงการช่วยเหลือเด็กผู้ตกอยู่ในความทุกข์ยากแบบเบ็ดเสร็จ อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี ได้หยิบยกเอาปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เข้ามาพิจารณา และได้ทำการฝึกเยาวชนเหล่านี้ให้มีความรู้ความสามารถในอันที่จะประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตน

นอกจากนั้นแล้วหากคนจนได้มีการรวมกลุ่มกัน มีฐานรองรับที่เป็นปึกแผ่น ซึ่งจะต้องเกิดจากการรวมตัวของพวกเขาเองก็จะสามารถอยู่รอดได้ โดยเฉพาะการรวมตัวกันในรูปของสหกรณ์ จากแนวความคิดดังกล่าว เนื่องจากผู้รับผิดชอบโครงการมีประสบการณ์ในการพัฒนาชนบทในเขตจังหวัดอุทัยธานีมาเป็นเวลานานพอสมควร มีโอกาสได้ร่วมงานกับข้าราชการใน

หน่วยงานต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีโอกาสเรียนรู้สภาพปัญหาต่าง ๆ ของหมู่บ้านในเขตชนบทของจังหวัดอุทัยธานีด้วย

แนวทางแก้ไข/วิธีการไปสู่เป้าหมาย

สภาพทั่วไปของเยาวชนที่เกิดปัญหาหนี้ สืบเนื่องมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการแก้ปัญหาอาจดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นส่งเสริมเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเหลือเยาวชนที่ตกอยู่ในความทุกข์ยาก เหลื่อมล้ำจากความทุกข์ โดยวิธีการบำบัดทุกข์บ่มสุข ผล โดยเน้นหนักในเรื่องการบริการต่าง ๆ ที่จะเป็นผลโดยตรงต่อเยาวชนทันทีในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นขจัดปัญหา เพื่อเป็นฐานรองรับในด้านเศรษฐกิจให้กับครอบครัวของ เยาวชนให้สามารถที่จะเพิ่มผลผลิตและเพิ่มรายได้ มีเงินทองที่จะส่งเสียบุตรหลานของตนต่อไปเมื่อ โครงการได้เสร็จสิ้นลง เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้รู้จักการช่วยเหลือตนเองของตน

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นปลดปล่อยให้ชาวบ้านสามารถที่จะช่วยเหลือตนเองได้ต่อไป โดยเน้น ในเรื่องกรให้การศึกษาทางความรู้วิชาชีพ ให้เขามีความรู้ความชำนาญในการประกอบอาชีพและพัฒนา ตนเองต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ในเรื่องการตลาด

ลักษณะของโครงการ

โครงการช่วยเหลือเด็กผู้ตกอยู่ในความทุกข์ยาก การดำเนินการตามแนวทางที่ตั้งไว้ใน ทางโครงการได้เริ่มต้นขึ้นที่หมู่บ้านท่าโพธิ์ อำเภอนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี โดยใช้ชื่อโครงการว่า "โครงการช่วยเหลือเด็กผู้ตกอยู่ในความทุกข์ยาก" ดำเนินการบำบัดปัญหาให้แก่เยาวชน บางส่วนภายในเขตอำเภอนองขาหย่าง โดยกำหนดเวลา 2 ปี (พ.ศ. 2522 - 2524) ใน ขั้นตอนการส่งเสริมเศรษฐกิจ โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. เพื่อส่งเสริมเด็กเล็กอายุระหว่าง 0 - 5 ปี ที่อยู่ในครอบครัวที่ยากจนและมีปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องขาดอาหาร โดยโครงการเป็นผู้จัดหาอาหารเสริม และบริการด้านรักษา อนามัย และอนามัยเท่าที่จำเป็นสนับสนุนให้แม่เลี้ยงงานอนามัยตำบล
2. เพื่อส่งเสริมเด็กนักเรียนที่อยู่ในวัยเรียน อายุระหว่าง 7 - 14 ปี ที่มีความยากจน และมีปัญหาโดยการส่งเสริมในเรื่องเครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์การเรียน และแบบเรียนต่าง ๆ เพื่อช่วย

กัน โดยเฉพาะการรวมกลุ่มทางการเกษตร เพื่อที่ทั้งผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ในท้องถิ่น ดังนั้น ทางศูนย์ ฯ จึงได้คัดเลือกเยาวชนเข้ารับการอบรม โดยจะพิจารณาจากบุคลากรของสมาชิกสหกรณ์ ผู้เลี้ยงสุกรอุทัยธานี และจากครอบครัวที่ฐานะยากจน โดยที่ทางศูนย์ ฯ มีนโยบายรับเยาวชนที่มาจากบริเวณใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนเหล่านี้มีการรวมตัวกันเมื่อผ่านการอบรมไปแล้วในรูปแบบของกลุ่มผู้เกษตรกร โดยประสานงานกับเกษตรกรตำบลในการดำเนินงานต่อไป ศูนย์ ฯ หวังผลทางสังคมในระยะยาวต่อไปว่า เยาวชนที่ผ่านการอบรมไปแล้วจะได้รับการทดสอบโดยอาศัยเงินเชื่อไปจนถึงอายุ 25 ปี และเมื่อถึงเวลานั้นเยาวชนอาจจะเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่อไป

เมื่อเยาวชนผ่านการคัดเลือกตามขั้นตอนของศูนย์ ฯ แล้ว เยาวชนจะค้างคืน อยู่ประจำที่ ศูนย์ ฯ เป็นเวลา 16 สัปดาห์ โดยศูนย์ ฯ เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด ในด้านวิทยากรนั้นศูนย์ ฯ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐบาลหลายแห่ง ซึ่งเยาวชนจะได้รับ การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด จากครูฝึกและพี่เลี้ยงที่ประจำอยู่ในศูนย์ ฯ

กิจกรรมในด้านการฝึกอบรม วิธีการและกระบวนการฝึกอบรมนั้น ทางศูนย์ ฯ มุ่งเน้นการเรียนการสอนโดยการกระทำ เพื่อให้เยาวชนเกิดความชำนาญ และมีความสามารถในการใช้ความรู้ที่ได้รับไปดำเนินการเกษตรในไร่นา ของตนต่อไป นอกจากนี้ เนื้อหาซึ่งคาดหวังให้เยาวชนมีระเบียบ วินัย มีความซื่อสัตย์ และประหยัด อดออม และมีคุณธรรม โดยมีวิชาดังนี้

- ความเชื่อพื้นฐานในการอยู่รวมกันในสังคม
- ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร
- ความรู้เกี่ยวกับการครองชีพประจำวัน
- ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ และการผลิตอุปกรณ์ใช้ในชีพประจำวัน
- นันทนาการ

โดยที่ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรมทั้ง 16 สัปดาห์ นั้นทางศูนย์ ฯ ได้แบ่งระยะเวลาการฝึก ออกเป็นดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 - 2 เยาวชนซึ่งมาจากหลาย ๆ ที่ ได้มีโอกาสมาอยู่รวมกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเรียนรู้หลักการอยู่รวมกันในสังคม สังคมวิทยาพัฒนาชนบท ความสำคัญของกลุ่ม การเป็นผู้นำ แนวทางและวิธีการแก้ปัญหาการจตุระเขียบที่พหุภาคี และบริเวณรอบ ๆ มีการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป และยังมีนันทนาการอีกด้วย เช่นการจำลองชีวิตในหมู่บ้านชนบทมาให้ เยาวชนเรียนรู้ และปฏิบัติ มีการเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปทุกวัน หรือต่อสัปดาห์ การฝึกพูดต่อหน้าผู้ชม กิจกรรมเขาจิ้ง-

หระ ร้องเพลง การให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่าง ๆ และเน้นหนักการในช่วงสุดท้ายของแต่ละวัน และในช่วงนี้หากเขาวิช่นสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภากาเวคคอมไคเขาวิช่นก็จะสามารถอยู่จนครบหลักสูตรได้ คุณสมบัติ 5 ประการที่ทางศูนย์ ฯ ได้ตั้งไว้คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และ การไว้วางใจ

สัปดาห์ที่ 3 - 10 เป็นช่วงที่ให้ความรู้ด้านการเกษตร หลักการและวิธีการต่าง ๆ ทั้งด้านพืชและด้านสัตว์ โดยเน้นวิธีการแบบทนบาน กล่าวคือใช้วัสดุที่มีอยู่เดิม แต่ใช้ให้ถูกกับหลักวิชา โดยทำอย่างละเล็กละน้อยหลาย ๆ อย่างไม่ต้องไปซื้อจากหอน เป็นการประหยัดและอดออมถึงเป็นนโยบายของศูนย์ ฯ เมื่อเสร็จจากงานด้านเกษตรช่วงเวลาวางก็มีกิจกรรมสวดเทรทวิชาชีพเสริมเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย เช่น มีการสอนปั้นโอ่งอิฐบล๊อค งานจักสาน เป็นต้น กล่าวไคว่าศูนย์ ฯ ได้พยายามใช้เวลาวางของเขาวชิ่นให้เกิดประโยชน์เป็นรายไคขึ้นมา ในช่วงท้ายของแต่ละวันจะมีการสอนอุตสาหกรรมในครัวเรือน ในช่วง 2 สัปดาห์นี้จะแยกให้เขาวชิ่นเลือกเรียนวิชาที่ตนสนใจ เช่น การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่ ฯลฯ

สัปดาห์ที่ 11 - 12 การให้วิชาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ และการผลิตุอุปกรณ์ใช้ในชีวิติประจำวัน งานอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่นงานปูน งานไม้ งานบักกรี งานเชื่อมโลหะ

สัปดาห์ที่ 13 - 14 กดรให้วิชาความรู้เกี่ยวกับการตลาด เพื่อการเกษตร งานสหกรณ์ การรวมกลุ่ม เรียนรู้เรื่องการขาย การทำบัญชี เป็นต้น

สัปดาห์ที่ 15 - 16 เป็นการประเมินผลรายบุคคลโดยทำการทดสอบ มีการเขียนขอโครงการสิ้นเชื่อโดยกระทำรวมกันระหว่าง เขาวชิ่น คุบปกครอง และศูนย์ ฯ

การประเมินผลการอบรม

หลังจากที่เขาวชิ่นผ่านการอบรมแล้ว 14 สัปดาห์ จะเป็นการประเมินการอบรม โดยทดสอบปฏิบัติเป็นรายบุคคล และทางศูนย์ ฯ จะเชิญคุบปกครองมาปรึกษาถึงโครงการของเขาวชิ่นในอนาคต ถ้าแผนงานตรงกับพฤติกรรมที่ทางศูนย์ ฯ ตรวจสอบทางศูนย์ ฯ จะอนุมัติ แต่ถ้าพฤติกรรมไม่ตรงกันทางศูนย์ ฯ จะจัดการอบรมเฉพาะเรื่องให้แกเขาวชิ่นทงนต้องเป็นไปตามความเห็นชอบของคุบปกครองด้วย

เกณฑ์การประเมินที่ทางศูนย์ ฯ ไควางไว้

1. ความสนใจ	6. ความเห็นอกเห็นใจ
2. ความคิดริเริ่ม	7. ความไว้วางใจ
3. ความซื่อสัตย์	8. ความมีมนุษยสัมพันธ์
4. ความเสียสละ	9. การตรงต่อเวลา
5. ความรับผิดชอบ	10. ความขยันขันแข็ง

โครงการสินเชื่อแบบแนะนำกำกับ

จากแนวความคิดที่ว่า การจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ลุล่วงไปด้วยดีนั้น จะต้องมีใจรักในงาน และจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นด้วยประกอบกัน และต้องมีทุนในการดำเนินงานด้วย ศูนย์ ฯ จึงได้จัดโครงการสินเชื่อแบบแนะนำกำกับ ให้กับ เยาวชนที่มีความพร้อมในทุกด้านที่กล่าวมา

โครงการสินเชื่อแบบแนะนำกำกับ เป็นหนทางที่จะทำให้เยาวชนซึ่งมาจากครอบครัวยาก-จนได้มีโอกาสประกอบอาชีพหารายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัวต่อไป และสิ่งสำคัญถือเป็นการทดสอบให้ เห็นถึงความเสียสละ ความรับผิดชอบ และคุณธรรมของเยาวชน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักที่จะสร้างคุณภาพของเยาวชน อันจะเป็นพลังหนุนในระบบสังคมเจริญก้าวหน้าต่อไป

ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามหลักการข้างต้น หลังจากจบหลักสูตรการฝึกอบรม ทางโครงการ จะให้เยาวชนกลับภูมิลำเนาเดิมเพื่อทำโครงการสินเชื่อและตรวจสอบถึงการปฏิบัติงานของเยาวชน ต่อไป เกณฑ์ทางศูนย์ ฯ กำหนดให้เยาวชนนํากลับไปทำที่บ้านคือ

1. ต้องสร้างเล้าไก่ และมีไก่เลี้ยงอย่างน้อย 1 คู่
2. ปลูกผักสวนครัว
3. บันได
4. สร้างส้วม
5. รักษาความสะอาดบริเวณบ้าน

เกณฑ์ดังกล่าวเยาวชนจะต้องปฏิบัติให้เสร็จภายในระยะเวลา 1 เดือนโดยจะส่งใบแจ้งไปเยี่ยมที่บ้านและทำบันทึกเสนอ หลังจากนั้นจึงเชิญเยาวชน และผู้ปกครองมาตกลงที่ศูนย์ ฯ ในเรื่อง การจัดทำโครงการสินเชื่อ โดยจะดูจากความถนัด และความสามารถของเยาวชนในเรื่องนั้น ๆ ด้วย เยาวชนที่ได้สินเชื่อผู้ปกครองจะต้องเป็นสมาชิกสหกรณ์โดยเสียค่าสมาชิก 250 บาทซึ่งเยาวชนจะได้รับประโยชน์หลายทาง เช่น อาหารสัตว์ ยารักษาโรค ฯลฯ และผลกำไรทั้งหมดก็จะตกอยู่กับสหกรณ์ เยาวชนจะได้รับประโยชน์จากเงินนี้ผล และผลิตภัณฑ์ขายให้กับศูนย์ ฯ ก็มีการประกันราคา

นอกจากนี้ยังมีการบริการทางด้านวิชาการ และการตลาดอีกด้วย สำหรับโครงการสินเชื่อที่จมี

- การเลี้ยงควาย
- การเลี้ยงไก่ เป็ด และปลา
- การทำนา
- การทำไร่
- การเลี้ยงสุกร

สินเชื่อที่เกษตรกรได้รับจะไม่น้อยกว่า 15,000 บาท/รุ่นหนึ่งจะได้รับสินเชื่อ 4 ครั้ง และครั้งหนึ่งไม่เกิน 5 เดือน และเมื่อเกษตรกรรับสินเชื่อไปแล้วจะต้องนำผลผลิตมาขายให้กับศูนย์ ฯ โดยส่งเฉพาะทุน ส่วนกำไรจะให้เกษตรกรไว้ทำโครงการสินเชื่อครั้งต่อไป และในการขอสินเชื่อครั้งต่อไป ศูนย์ ฯ จะลดวงเงินครั้งละ 25 %

การประเมินผลและการติดตาม

โดยหลักกรรมนี้ได้อำหนดไว้คือ

1. โครงการส่งเจ้าหน้าที่ออกไปสังเกตการปฏิบัติงานของเกษตรกรในท้องถิ่นและทำรายงาน
2. โดยการส่งเจ้าหน้าที่ของโครงการ และเจ้าหน้าที่ขององค์การแคร์ เดอ ซ่อม ไปติดตามเกษตรกร แต่ในทางปฏิบัติศูนย์ ฯ จะอาศัยโครงการสินเชื่อเป็นการติดตามเกษตรกรโดยออมน้อยแล้ว

จากการดำเนินงานของโครงการช่วยเหลือเด็กผู้ตกอยู่ในความทุกข์ยากนั้นตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา (2523 - 2525) โดยสรุปมีกิจกรรมที่ทางศูนย์ ฯ ได้ดำเนินการไปแล้วคือ กิจกรรมด้านการส่งเสริม และกิจกรรมด้านการฝึกอบรม นอกจากนี้ยังได้เปิดเป็นศูนย์ ฯ ฝึกอบรมให้แก่บุคคลภายนอกที่มีความสนใจอีกด้วย

ปัญหาและอุปสรรคของโครงการ

อย่างไรก็ดีในช่วงเวลาดังกล่าวโครงการต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ทั้ง ๆ ที่เฝ้ามองความพยายามที่จะพึ่งตนเองเสมอมา ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นสามารถแยกตามกิจกรรมที่ทางศูนย์ ฯ จัดได้ดังนี้คือ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการฝึกอบรม โครงการได้จัดสร้างศูนย์ ฯ ขึ้นโดยกำหนดที่จะทำการอบรมปีละ 2 รุ่น รุ่นละ 30 คนหลักสูตร 120 วัน ปัญหาคือ

1. ครอบครัวยุคใหม่ของเกษตรกรขาดงานของเกษตรกรออกไปรับจ้างนอกบ้าน ภาวะเกษตรกรเข้ามารับการอบรมในศูนย์ ฯ ครอบครัวยุคใหม่ขาดรายได้ ดังนั้นจึงมีผู้ปกครองมารับตัวเกษตรกรกลับก่อนสำเร็จการฝึกอบรม

2. ทางศูนย์ ฯ ไม่สามารถคัดเลือกเยาวชนได้ตรงตามเกณฑ์
3. ผู้สนใจเข้ารับการอบรมเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะปานกลางเป็นจำนวนมากแต่ไม่สามารถรับได้

คั้งรับการอบรมในช่วง 3 ปีดังกล่าวจึงยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย กล่าวคือสามารถดำเนินการฝึกอบรมได้เพียง 5 รุ่น จำนวนเยาวชนที่ได้รับการคัดเลือก 125 คน มารายงานตัว 105 คน และสามารถผ่านการฝึกอบรมได้เพียง 82 คน เป็นชาย 60 คน หญิง 22 คน จากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่ทำให้ศูนย์ ฯ ไม่สามารถทำการอบรมได้ตรงตามเป้าหมาย

1. ภาระการฝึกอบรมของเยาวชนไม่สามารถเข้ารับกรฝึกอบรมได้
2. การดำเนินงานด้านสินเชื่อของเยาวชนประสบความล้มเหลว
3. หลักเกณฑ์การคัดเลือกของศูนย์ ฯ ขัดกับความต้องการของเยาวชน

จึงปรากฏว่าทางโครงการต้องระงับกิจกรรมด้านกรฝึกอบรมนี้เป็นการชั่วคราวเพื่อศึกษาหาสาเหตุปัจจัยที่ทำให้โครงการดังกล่าวล้มเหลว

กิจกรรมด้านสินเชื่อแบบแนะนำกำกับ

หลังจากที่เยาวชนผ่านการอบรมไปแล้ว โครงการจะเปิดโอกาสให้เยาวชนเสนอโครงการเพื่อนำไปทดลองปฏิบัติที่บ้าน ซึ่งเยาวชนจะได้รับการดูแลติดตามผลอย่างใกล้ชิด จากการประเมินผลของโครงการอย่างคร่าว ๆ พบว่า กิจกรรมในคานนี้มีปัญหาหลายประการคือ

1. สภาพครอบครัวของเยาวชนส่วนใหญ่ยากจนมาก ต้องต่อสู้กับภาวะเศรษฐกิจ ทำให้เยาวชนต้องออกไปรับจ้างนอกหมู่บ้าน และปล่อยให้คานทำโครงการแทน
2. ในช่วงปีภาวะเศรษฐกิจผันผวน 2524 -2525 สินค้าทางการเกษตรมีราคาตกต่ำในขณะที่ต้นทุนในการผลิตมีราคาสูงขึ้น เยาวชนที่ขายผลผลิตในช่วงนี้ต้องขาดทุน
3. เขตการดำเนินงานกว้างขวาง การคมนาคมติดต่อทำโดยยากลำบาก ประกอบกับข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ และกำลังคนของทางศูนย์ ฯ เองทำให้การติดตามเยาวชนของศูนย์ ฯ ทำได้ไม่ถี่พอ และไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเยาวชนได้ และในกรณีที่มีการขายผลผลิต ทางศูนย์ ฯ ก็ไม่อาจทราบได้เลย
4. เยาวชนที่ผ่านการอบรมไปแล้ว เมื่อกลับเข้ามาบ้านไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมในไม่ช้าก็จะกลับสู่สภาพเดิม อีกทั้งเยาวชนยังมีอายุน้อยจึงได้รับอิทธิพลจากครอบครัวค่อนข้างมาก
5. ปัญหาความต่างของความพร้อม การที่ศูนย์ ฯ มีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องมือในการฝึกทุกอย่าง แต่เมื่อกลับไปสู่ชุมชนเยาวชนไม่สามารถจะหาเครื่องมือเหล่านั้นได้

6. จำนวนเยาวชนในแต่ละรุ่นน้อย ไม่สามารถที่จะรวมตัวกันเป็นกลุ่มได้
กล่าวโดยสรุปแล้ว โครงการยังไม่บรรลุเป้าหมายพอสมควรที่ในด้านเศรษฐกิจ และ
สังคม จึงทำให้ควรจะมีการทบทวนประสิทธิภาพตามมา

แนวทางแก้ไข

ในความพยายามที่จะให้โครงการสามารถพึ่งตัวเองได้นั้น โครงการได้พยายามหารายได้
จากหลาย ๆ ทาง เช่น การจัดตั้งมูลนิธิหนองขาหย่างเพื่อชอรับบริจาค กิจกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์
ชาวนา กิจกรรมด้านการฝึกอบรมให้แก่บุคคลภายนอก กิจกรรมจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตร และ
กิจกรรมด้านสาธารณสุข แม้จะพยายามช่วยเหลือตนเองในทุก ๆ ด้าน แต่ก็ยังคงมีอุปสรรคอยู่ จากการ
สัมภาษณ์ผู้แทนที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมดังนี้ (33. สัมภาษณ์)

1. ระยะเวลา 4 เดือนนั้นน้อยเกินไปที่จะฝึกให้เยาวชนมีความรู้ความสามารถที่จะประ-
กอบอาชีพหรือหารายได้ ได้ เพราะเยาวชนเหล่านั้นอายุยังน้อยยังขาดประสบการณ์
2. หากเป็นไปได้การฝึกอบรมควรทำตลอดเวลา หากทำให้เยาวชนออกมาจากศูนย์ ๆ
เมื่อไร เขาก็จะออกไปรับจ้างกันหมด ศูนย์ ๆ ควรจะให้เด็กทำงานอยู่ในศูนย์ ๆ เพราะศูนย์ ๆ มี
ความพร้อมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทุน วิชาการ เครื่องมือ และควรให้ความช่วยเหลือแก่
ผู้ปกครองของเยาวชนด้วยในขณะเดียวกัน
3. ศูนย์ ๆ จะต้องมีทุนอย่างเพียงพอ และต้องเป็นปึกแผ่นก่อนที่จะไปช่วยชาวบ้าน
4. ทางศูนย์ ๆ ควรแก้ไขในเรื่องของต้นทุนการผลิต ให้ลดต่ำกว่าที่เป็นอยู่ รวมทั้ง
แก้ไขปัญหาการตลาดให้สามารถขายผลผลิตได้ในราคายุติธรรม

สรุปโครงการช่วยเหลือ เด็กผู้ตกอยู่ในความทุกข์ยากแบบเบ็ดเสร็จ ได้รับการสนับสนุนจาก
องค์การ แทร เด ซ่อม โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็นกิจกรรมด้านการฝึกอบรม และกิจกรรมด้านโครงการ
สินเชื่อแบบเน้นนำกำกับ แต่จากการประเมินผลอย่างคร่าว ๆ พบว่าศูนย์ ๆ ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์
เท่าที่ควร จากข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้านทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ ๆ เยาวชน และผู้ปกครอง ตลอด
จนสังคมภายนอกระบบใหญ่ซึ่งไม่มีความเท่าเทียมกัน ดังนั้นการหยุดเพื่อทบทวนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อ
นำไปสู่แนวทางแก้ไขจึงเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำ